Biuletyn
Polonistyczny

16.07.2026
Data wydarzenia: 08.10.2026 - 09.10.2026

Czerpać, negować, przekraczać. Polscy twórcy 1860-1918 na tle wzorców europejskich / Studencko-doktorancka konferencja naukowa

Typ wydarzenia: Konferencja
Miejscowość: Poznań
Organizatorzy: Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej UAM
Grupy docelowe: Studenci, Doktoranci, Dydaktycy, Inni

Koło Naukowe „Cyklistów & Findesieclistów” UAM oraz Koło Naukowe Miłośników Kultury i Literatury Żydowskiej „Dabru Emet” UAM serdecznie zapraszają do udziału w studencko-doktoranckiej konferencji naukowej „Czerpać, negować, przekraczać. Polscy twórcy 1860-1918 na tle wzorców europejskich”, która odbędzie się w dniach 8–9 października 2026 r. w Collegium Maius w Poznaniu.

Celem konferencji jest namysł nad literaturą polską lat 1860–1918 jako przestrzenią dynamicznego dialogu z tym, co „obce”, z zagranicznym wzorem estetycznym, odmienną tradycją kulturową, językiem, konwencją literacką, ideą filozoficzną, modelem nowoczesności czy projektem tożsamościowym. Interesują nas zarówno procesy recepcji i transferu kulturowego, jak i strategie twórczej adaptacji, polemiki, przekroczenia, przekształcenia lub odrzucenia obcych inspiracji.

Okres 1860–1918 stanowi szczególnie istotny moment w dziejach literatury polskiej. To czas intensywnych i wielokierunkowych przemian społecznych, politycznych oraz kulturowych. Literatura polska rozwijała się w warunkach zaborów, wielojęzyczności, migracji idei, napięć narodowych i społecznych, a także rosnącej świadomości europejskiego oraz światowego obiegu literackiego. Twórcy funkcjonowali wobec różnych modeli zewnętrznych: francuskiej, niemieckiej, rosyjskiej, skandynawskiej, angielskiej, żydowskiej czy szerzej — europejskiej i pozaeuropejskiej.

Chcemy zapytać, w jaki sposób polscy autorzy i autorki korzystali z obcych wzorów, a także w jaki sposób je negocjowali, zawłaszczali, przekształcali lub kontestowali. Czy „obcy” wzór był źródłem odnowy artystycznej, narzędziem modernizacji literatury, sposobem opisu nowych doświadczeń historycznych i społecznych? A może postrzegano go jako zagrożenie dla rodzimej tradycji, tożsamości narodowej lub języka literackiego? Interesuje nas również to, jak kontakt z obcymi formami i

ideami wpływał na przemiany gatunków, stylów, strategii narracyjnych oraz sposobów przedstawiania podmiotowości.

Chcemy przyjrzeć się temu, jak w literaturze lat 1860–1918 konstruowano figury swojskości i obcości, jak przedstawiano doświadczenie pogranicza oraz w jaki sposób autorki i autorzy polscy uczestniczyli w kształtowaniu nowoczesnej kultury literackiej.

Zachęcamy do zgłaszania wystąpień dotyczących między innymi następujących zagadnień:

- mechanizmy oddziaływania twórców zagranicznych na poetykę, estetykę i strategie narracyjne autorów polskich;
- recepcja literatury europejskiej i światowej w Polsce w latach 1860–1918;
- strategie przetwarzania, reinterpretacji i adaptacji obcych wzorów przez rodzimych twórców;
- cele przejmowania obcych form, motywów, gatunków i konwencji literackich;
- twórcze przekraczanie inspiracji: od wpływu do oryginalnej propozycji artystycznej;
- negacja, opór i krytyka „obcego” w literaturze polskiej;
- napięcia między kosmopolityzmem, nowoczesnością a projektem literatury narodowej;
- zjawiska w literaturze światowej stanowiące punkty zwrotne dla polskich form artystycznych;
- inspiracje filozoficzne, estetyczne i społeczne płynące z zagranicznych nurtów intelektualnych;
- relacje między literaturą 1860–1918 a europejskimi prądami literackimi;
- przekład, parafraza, aluzja, stylizacja i intertekstualność jako formy kontaktu z obcym wzorem;
- wpływ kultury żydowskiej na literaturę polską;
- literatura polsko-żydowska jako przestrzeń interakcji oraz kształtowania form przynależności kulturowej;
- wielokulturowość, pogranicze i doświadczenie mniejszości w literaturze drugiej połowy XIX i początku XX wieku;
- figury Innego, obcego, cudzoziemca, Żyda, asymilanta, emigranta lub przybysza w literaturze polskiej;
- obcość jako kategoria estetyczna, etyczna, polityczna lub tożsamościowa.

Proponowana lista zagadnień nie wyczerpuje możliwych perspektyw badawczych. Jesteśmy otwarci na propozycje wystąpień z zakresu historii literatury, komparatystyki, studiów nad recepcją, badań nad przekładem, historii idei, badań żydowskich, studiów nad nowoczesnością oraz szeroko rozumianych badań kulturowych. Szczególnie zachęcamy do zgłaszania propozycji podejmujących problem relacji między literaturą polską a literaturą powszechną, a także wystąpień poświęconych mniej oczywistym, zapomnianym lub marginalizowanym przykładom międzykulturowych oddziaływań.

Do udziału zapraszamy studentki i studentów, doktorantki i doktorantów oraz badaczki i badaczy zainteresowanych literaturą i kulturą lat 1860–1918.

Prosimy o nadsyłanie zgłoszeń do **31 sierpnia 2026** roku na adres konferencji **kn.czerpac.negowac.przekraczac@gmail.com**. Karta zgłoszenia dostępna jest pod adresem:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeQdR8NXUVRRtDPkDjCDlPeBnOWOANpyHFQOkfKYuk1A-TvmA/viewform?usp=publish-editor.

Informację o zakwalifikowaniu bądź odrzuceniu zgłoszenia otrzymają Państwo najpóźniej do **15 września 2026** roku. Udział w konferencji jest bezpłatny. Konferencja odbędzie się w formie stacjonarnej, w Collegium Maius Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, przy ulicy Fredry 10 w Poznaniu.

Organizatorzy

Koło Naukowe „Cyklistów i Findesieclistów” UAM

Koło Naukowe Miłośników Kultury i Literatury Żydowskiej „Dabru Emet” UAM

Opieka naukowa

prof. dr. hab. Katarzyna Kuczyńska-Koschany (UAM)

dr Rozalia Wojkiewicz (UAM)

Sekretarzynie i sekretarz konferencji:

mgr Marcelina Krysztofiak

lic. Anna Nowaczyk

lic. Dominik Rystwej

lic. Michalina Żurek

Adres: Collegium Maius Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, ul. Fredry 10, Poznań

Data zgłaszania prelegentów: 31.08.2026
Linki:

- https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeQdR8NXUVRRtDPkDjCDlPeBnOWOANpyHFQOkfKYuk1A-TvmA/viewform?usp=publish-editor

Słowa kluczowe: literatura polska XIX i XX wieku